

ALMAN FEDEERAL YARGITAYI KARARLARI

TİCARİ SATIŞ AKDI — TAZMİNAT

Özü : Ticarî bir satış akdinde ademi ifa sebebiyle tazminat. Malın vaktinde teslim edilmemesi yüzünden alıcının, malı munzam mehlin geçmesinden önce başka yerden tedarik etmesi. Zararın hesabında esas olan zaman fasılası.

Hadise : Taraflar arasında akdedilen bir mukavele gereğince davalı, bir yıllık zaman fasılası içinde davacıya beher çalışma günü için 1200 Zentner (yani 1200 X 50 = 60000 kilo) yıkanmış kok kömürü sevk etmeyi taahhüt etmiştir. Davalı, bu sevkiyatında Aralık ayından Haziran sonuna kadar 715,5 vagon noksan kömür göndermiştir ve bu noksanın da, işletmesinde zuhur eden bir arızadan tevellüt ettiğini defi olarak ileri sürerek bu noksan miktarı sevk etmek istememektedir.

İstinaf mahkemesi bu vâkıya müsteniden davalıyı tazminatla mükellef addetmekle beraber; davacının ademi ifa sebebiyle tazminat talebini, akitte kararlaştırılan muayyen fiyat ile haziran sonuna kadar diğer bir kömür bayiinden noksan sevk edilen miktardaki kömürü tedariki için verilen fiyat arasındaki farkı tazminat olarak istediği için reddetmiştir. İstinaf mahkemesine göre; bu kabil mübayaada her ne kadar davacı alıcı sıfatiyle noksan sevk edilen malı diğer bir bayiden tedarik ettiğini ileri sürmekte isede bu yoldaki iddiası, davalıya gönderdiği bir mektupla 27 Hazirandan 5 Temmuz kadar davalıya noksanın tamamlanması için munzam mehil vermesi sebebiyle kabule şayan değildir. Davacı ayrıca delil ikame ederek, başka yerden temin ettiği kömürle davalının sevk etmekle mükellef bulunduğu kömür arasındaki fiyat farkını ödediğini ve bu fiyat farkının da Ocak ayından Haziran sonuna kadar olan zaman fasılasında piyasada carî ve normal fiyat olduğunu iddia etmişse de, istinaf mahkemesi bu iddiayı yerinde bulmuyarak nazarı itibare almamış ve Temyiz Mahkemesi ise, istinaf mahkemesi kararını Alman Ticaret Kanunu (HGB) nun 355-357. nci maddeleri hükümlerine muhalif bularak bozmuştur.

Temyiz Mahkemesi kararının mucip sebepleri :

Temyiz Mahkemesini şimdiye kadar rtekarrür etmiş içtihatlarına göre; bu kabil hâdiselerde alıcının ademi ifa sebebiyle tazminat talep etmesi halinde Alman Ticaret Kanunu (HGB) 355 ve 356. nci maddelerine göre alıcı böyle bir talepte bulunmak salâhiyetini haiz olduğu takdirde, gönderilmesi taahhüt edilen malın ifa yeri ve zamanındaki alın fiyatı ile pi-

yasa fiyatı arasındaki fiyat farkı, ademi ifa iddialarında alıcının zararı olarak kabul edilmektedir. Esasen alıcıya böyle bir hak istinaf mahkemesi tarafından tanınmış bulunmaktadır. Bu gibi hallerde akitte kararlaştırılan fiyat ile piyasa fiyatı arasındaki fark, gerek doktrin ve gerekse tatbikatta hâkim bulunan noktai nazara göre satıcının temerrüdünün başlangıcında mevcut bulunduğu takdirde alıcı bu fiyat farkını; duçar olduğu zarar ve ziyan karşılığı tazminat alarak istemek hakkını haizdir. Burada; geciken (temerrüt halinde bulunan) satıcıya kanunun 356. ncı maddesine göre verilen munzam mehlin, alıcının zarar durumuna bir tesiri görülmemektedir.

(Dr. Werner Vahldiek, Entscheidungen des Reichsgerichts) in Zivilsachen :
Handelsgesetzbuch, Teil 2, 1953, sah. 234 ff.

Çeviren : Avukat Dr. Adil İZVEREN